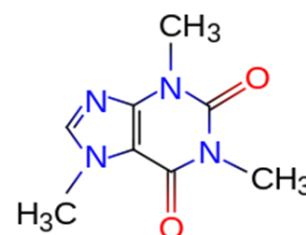

Küsimused: Rakvere Riigigümnaasium Gnoomid

1. 2010. aastal toimus Lõuna-Aafrika Vabariigis 19. FIFA jalgpalli MM. Turniiri võitis Hispaania, kes alistas finaalis 1-0 Hollandi koondise. On huvitav fakt, et ainult ühe riigi koondis ei kaotanud selle turniiri jooksul mitte ühtegi mängu. **Mis riigi koondis ei kaotanud 2010. aasta jalgpalli MM-il ühtegi mängu?**

2. Näete pildil 1,3,7-trimetüül-1H-puriin-2,6(3H,7H)-diooni struktuuri. Alguses võib molekul näha välja nagu jõletis, mida kohtab vaid keemia kontrolltöös ja õudusunenägudes, kuid see pole tegelikult nii. Tegelikuses on see kompleks laialt levinud ja on oma kasutuses õpilaste hulgas äärmiselt populaarne. Seda eriti varahommikul, aga vahetevahel ka hilisel õhtul või öösel. Seda biomolekuli leidub vaid osades taimedes, millest ühe järgi see ka oma üldtuntud nime sai, ja sellel on putukatevastane mõju. Vihjeks ütleme, et väga suure tõenäosusega on siin ruumis mitmeid inimesi, kes tänase päeva jooksul on seda stimulantide sisaldavaid tooteid tarbinud. **Mis on selle kompleksi üldtuntud nimetus ja kus me sellega kokku võime puutuda?**

3. Sellise lipuga saar asub Java saarest 350 km lõunas ning Austraaliast 1550 km loode suunas. Saare pindala on 135 ruutkilomeetrit, umbes 60% sellest moodustab kaitstud rahvuspark. Saar sai nime kindla päeva järgi, millal ta avastati. 2023. aasta alguses elas sellel saarel 2072 inimest. **Mis saarest käib jutt?**

4. Ilmselt kõik on kuulnud väga kuulsat Smash Mouthi lugu "All Star". Selle aasta septembris suri kahjuks Smash Mouthi peavokalist. Mees sündis 9. jaanuaril 1967. aastal. Tema lauljakarjäär algas 1988. aastal ning lõppes aastal 2021 terviseprobleemide tõttu. 2013. aastal diagnoositi tal kardiomiopaatia, mis vähendab inimese mälu ja kõnevõimet. Terve oma elu võitles mees alkoholismiga ning selle aasta septembri alguses ütleski mehe maks üles. **Mis oli Smash Mouthi peavokalisti nimi?**

5. Kõnealune mees sündis 1890. aasta paiku Inglismaal Birminghamis pere teise pojana. Noore mehena liitus ta esimese maailmasõja ajal Briti armeega, kus alustas tunneli kaevajana. Noorusest olenemata oli poiss väga hea distsipliini ja juhtimisvõimega, mistõttu tõusis ta auastmetes kiiresti ja lõpetas sõja seersant-majorina. Lisaks teenis ta julgustükkide eest Verduni ja Somme lahingutes kaks medalit. Mälestused lahinguväljal nähtud koledest ei jätnud teda aga enam kunagi maha ja avaldusid PTSD näol. Peale sõda oli kõnealune isik smuugeldaja, kelm ja kuritegeliku gängi, kuhu kuulusid näiteks ka tema vennad Arthur ja Finn, ninamees. **Kellest käib jutt?**

6. Mis aasta?

- Veebruaris toimusid Kanadas taliolümpiamängud.
- Sündisid Rupert Grint ja Adele.
- Heinz Valk lausus ajaloolise lause „Ükskord me võidame niikuinii!”.

7. 2014. aastal alustas oma striimeri karjääri Felix Lengyel. 9 aastaga on Lengyel endale kogunud pea 12 miljonit jälgijat. 27-aastane kanadalane mängis aastatel 2017–2019 Overwatchi maailmameistrivõistlustel Kanada tiimi eest, aga lõpetas professionaalse mängimise striimise vastu. 2023. aastal vahetas Lengyel oma striimimisplatvormi: kui varem oli ta teinud seda Twitchis, siis nüüd läks ta üle Kicki. Ilmselt olid selle taga suured rahasummad. **Kes on see striimer?**

8. 20. detsembril 1944 ründasid Natsi-Saksamaa väed Ardennide vastupealetungi raames Belgia aladel asuvat Bastogne linna, kuhu oli jäänud lõksu Ameerika 101. õhudessantide rügemendi jõud. Suures vähemuses võidelnud ameeriklased avaldasid aga oodatust oluliselt tugevamat vastupanu. Vastase heidutamiseks andis Saksa tankivägede kindral H. F von Lüttwitz sama päeva õhtul käsu linn ümber piirata. Olles selle plaani läbi viinud, kirjutas ta kirja USA jõude juhtinud brigadikindral A. McAuliffe'ile, milles ähvardas suurtükitega terve linna hävitada ja käskis alistuda. Piiratud väed aga alla anda ei plaaninud ja saatsid vastuseks vaid ühesõnalise kirja. Vastupanu kestis kuni 26. detsembrini, kui kindral G. Patton suutis sakslaste ridadest läbi murda ja nad linnast taganema sundida. **Mis oli see üks sõna, millega brigadikindral McAuliffe piiraja kirjale vastas?**

9. Seda teeseenejooki võib valmistada nii mustast, oolingi, rohelisest kui ka valgest teest. Räägitakse, et see jook langetab vererõhku, kaitseb diabeedi eest, aeglustab vananemist ja teeb ka palju muud head. Selle joogi jaoks vajalike seente kasvatamine sai alguse umbes 5000 aastat tagasi Hiinas. Seened jõudsid Venemaale 20. saj alguses ning Põhja-Ameerikas hakati seda jooki müüma 1990-ndate lõpus. **Mis joogiga on tegu?**

10. Kuulete ühe tuntud võidusõidusarja tunnusmuusikat. Sari sai alguse 1950. aastal ning on tänapäevani üks prestiižsmaid terves maailmas. Kuigi aja jooksul on võistkondade arv muutunud, on sellel aastal neid kokku 10. Igas tiimis on kaks sõitjat ehk kokku on rajal 20 autot. Kuigi hooaja lõpuni on jäänud veel 6 sõitu, kindlustas sellel aastal ehitajate arvestuses juba üldvõidu Red Bull Racing. Võisteldakse kahte tüüpi kohtades: tänavatel ja rajaasfaldil. **Millisest sarjast käib jutt?**

11. Male on väga vana mäng, mille juured ulatuvad juba 6. Sajandisse, aga ka nüüdisajal on mäng väga tuntud.

Seda suuresti tänu popkultuuri huvile hobi vastu, mis eriti jõuliselt levis läbi Youtube'i ja Twitchi. Male reeglid on oma olemuselt lihtsad ja paljudele tuntud, kuid leidub üks käik, millest paljud pole kuulnud. Seda saab käia vaid siis, kui vastane eelneval käigul oma etturit kahe ruudu võrra liigutab ja sinu ettur asub vastavalt värville neljandal või viiendal real just liigutatud etturi kõrval. See käik on toodud ka all pildil noolega.

Kuidas seda käiku nimetatakse?

12. **Mis riigi kohta käivad järgmised faktid?**

- Kuni aastani 1972 oli selle riigi nimi Ceylon.
- Selle riigi koordinaadid on 5.95N - 9.82N, 79.80E - 81.84E
- Selles riigis asub vanim inimese poolt istutatud puu.
- Sellel riigil oli ajaloo esimene naispeaminister.

13. **Kes tegi 2016. aastal Twitteris sellise postituse?** President Obama vastas sellele niimoodi: „Mina vähemalt olen olnud president.”

President Obama will go down as perhaps the worst president in the history of the United States!

22:07 · 02.08.2016 from Earth

21,5K Reposts 17,2K Quotes

58,9K Likes 63 Bookmarks

14. Sõjatandril toimub palju uskumatuid ootamatuseid. Nii juhtus merejalaväe legendi kohaselt ka Korea sõjas. Umbes 10 000–15 000 meest, suuremas osas Ameerika 1. merejalaväe diviisi ja Briti kuningliku merejalaväe sõduritest, koosnenud ÜRO väeüksus leidis end Changjini järve ääres piiramisrõngast. Olukorda ei teinud paremaks erakordselt külm ilm ja iga päevaga vähenevad varud. Viimases hädas saadeti välja raadio sõnum, kus paluti tagalast kiiremas korras langevarjuga enda positsioonidele maha visata hulk varustust. Selle hulgas ka 60mm miinipilduja moon. Laskemoona tüüpi raadio teel välja ei öeldud, vaid kasutati koodnime. Tagalast mõisteti sõnumit aga valesti ja mürskude asemel saadeti hoopis kastide kaupa koodnime ennast kandvat söödavat produkti. Huvitaval kombel leidis küsitav toode aga palju kasutust söömisest hoopis erineval eesmärgil. Nimelt sai seda suus sulatada ja närida viskoosseks massiks, millega parandada masinate puruks külmunud torustikke.

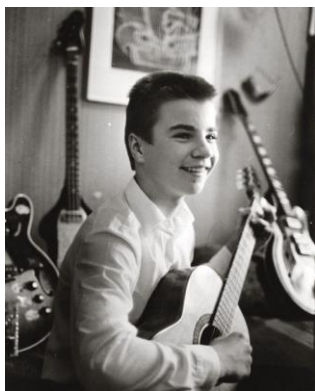
Mis see toode legendi kohaselt oli?

15. Ei, siia pildi peale pole kukkunud roheline värvipott. Selline oli aastatel 1977–2011 ühe riigi lipp. Enne täiesti rohelist lippu oli sellel riigil puna-must-valge lipp ning keskel oli kollane sümbol. Riik iseseisvus 1951. aastal ning 2018. aastal elas selles riigis 6,6 miljonit inimest. **Mis riigi lipul oli aastatel 1977–2011 ainult roheline värv?**

16. 1982. aasta suvel reisis Austriast pärit ärimees Dietrich Mateschitz Taisse, et müüa Blendaxi hambapastat. Bangkokis maandudes oli mees rammestunult väsinud. Kuna aga äri oli vaja ajada, otsis ta kiiremas korras lahendust ja soetas pudeli kohalikku jooki nimega Krating Daeng. Pärast vaid mõnda sõõmu oli väsimus kadunud. Nähes sellel suurt potentsiaali Euroopa turul, võttis Mateschitz joogi kodumaale kaasa, adapteeris seda eurooplastele meelepärasemaks ning algatas koostöös Tai ärimehet Chaleo Yoovidhya 1984. aastal tänaseks juba ikooniliseks saanud kompanii. Kuigi firma müüb põhiliselt vaid ühte toodet, mida võib esineda erinevates maitsetes, omab see vähemalt kuut jalgpallivõistkonda ning kahte Vormel-1 võistkonda. Lisaks sponsoreerib ettevõtte veel paljusid sportlasi, kelle hulka kuuluvad ka näiteks Martin Järveoja, Ott Tänak ja Kelly Sildaru. **Millisest firmast käib jutt?** Vihjeks võime öelda, et kuigi kompanii toodangul on teatav vanusepiirang, on selle kasutuse hulk õpilaste hulgas endiselt kahetsusväärset suur.

17. **Kes on pildil?** Vihjeks nii palju, et tegu on ühe tuntud Eesti muusiku, poliitiku ja ajakirjanikuga.

18. Farrokh Bulsara on/oli inglise laulja ja laulukirjutaja. Bulsara sündis Zanzibaris, kuid enamuse lapsepõlvest veetis ta Indias ning 02.06.1969 sai temast Briti kodanik. Seitsmeaastaselt alustas ta klaveriõpinguid ning lapsepõlves tegeles ka hoki ja poksimisega. Juba kooliajal lõi ta oma esimese bändi nimega The Hectics. Ta naturaalne hääl oli bariton, aga enamiku laule esitas ta tenori ulatuses. **Mis nimega on tuntud Farrokh Bulsara?**

19. Maailmas on 24 ajavööndit. Ajavööndid on jagatud pikkusvööndite alusel ja neid kasutatakse ajaarvestuse standardiseerimiseks. Erinevatel maailma riikidel on erinev arv ajavööndeid. Eestil on 1 ajavöönd, USA-l näiteks 11. Ühel riigil on aga kokku 12 ajavööndit, mis on maailma suurim arv ühe riigi kohta. **Millise riigi aladel on 12 ajavööndit?**

20. Selle filmi esimese osa lasi filmitegija Disney välja 2013. aastal. See räägib noorest Tiiviklinnast pärit farmerist, kes unistab võidusõidukarjäärist. Nii lähebki ta erusõiduri juhendamisel ümbermaailma-võidusõidule, mille lõpuks ka hirmudele (ta kardab paaniliselt kõrgust), raskustele ja sabotaažile vastu seistes võidab, hoides oma motot "Volo Pro Veritas". Seeria teine film avaldati 2014 ja seekord omandab peaosaline olude sunnil veel ühe ameti. Pidanud võistlemisest vigastuste tõttu loobuma, tekitab ta kodulinnas suure tulekahju. Parandamiseks tehtud viga, rändab ta riigi teise otsa, et saada tuletõrjajaks. Taustal kuulete ka selle filmi muusikat. **Mis filmiseeriast käib jutt?**

21. **Kes tuntud inglane on öelnud järgmised tsitaadid?** (Tsitaadid on tõlgitud.)

- Kiirus pole kunagi kedagi tapnud, kiiresti seisma jäämine on see, mis tapab.
- Vahepeal imestan ise ka, milline geenius ma olen.
- Hakkasin mõistma, et ebaviisakas olemine säästab palju aega ja ei maksa mitte midagi.

22. Täna mängid _____, homme reedad kodumaa.

Antud tsitaat on pärit Nõukogude Liidust 1940. aastatest. Üks sõna on aga tsitaadist puudu ning on seotud ühe kindla muusikastiiliga, mis Nõukogude Liidus keelatud oli. Seda muusikainstrumenti peeti vaenlase muusikaks.

Mis sõna on puudu sellest tsitaadist?

23. 2016/2017 jalgpalli hooajal mängis Rakvere JK Tarvas veel Eesti Premium Liigas (tugevuselt esimene liiga). Kahjuks lõpetati seesama hooaeg aga 0 võidu, 3 viigi ja 33 kaotusega. Seejärel kukuti veel paar aastat, aga eelmisel aastal suudeti võita endale promotsioon ühe võrra kõrgemasse liigasse ning ka see hooaeg on hästi alanud. 17-st mängust on saadud 14 võitu, kaks viiki ja kolm kaotust. **Tugevuselt mitmendas Eesti liigas mängib hooajal 2023/24 Rakvere JK Tarvas?**

24. 2023. aastal sai male endale uue maailmameistri. Kusjuures maailmameister sai finaali võistleva ainult sellepärast, et valitsev maailmameister Magnus Carlsen otsustas, et ta ei lähe oma tiitlit kaitsma. Uueks maailmameistriks sai 30-aastane hiinlane, kes alistas 18 mänguga Ian Nepomniachtchi. **Kes on 2023. aasta male maailmameister?**

25. **Mis bänd laulab?** Tegu on Rakverest pärit bändiga. Esimene kontsert anti 19. juulil 1986. Bänd tegutses küll lühikest aega, kuid said populaarseks üle Eesti ja osasid nende lugusid mängitakse raadios tänapäevani. Kõlab üks nende lugu „Ei meeldi” .

26. Monaco F1 Grand Prix on üks pikima ajalooga võidusõitudest maailmas. Loomulikult kaasnevad sellega ka omad eripärad ja veidrused. Kuulsal linnarajal on toimunud kaks korda üks eriti ebaharilik õnnetus. Esmakordselt sattus sellesse olukorda 1955. aastal Lancia tiimis võistelnud itaallasest kahekordne maailmameister Alberto Ascari. Kümme aastat hiljem tabas sama saatus austraallast Paul Hawkinsit Lotuse võistkonnast. Mõlemad juhid väljusid avariidest ilma suuremate kehavigastusteta. Sellele vaatamata palgati võistluse ajaks edaspidi raja äärde ohutuse tagamiseks ühe kindla ameti esindaja. Kuigi tänaseks on ohutusbarjääride arengu tõttu nende inimeste roll ohu eest hoida pigem pealtvaatajaid, on nad endiselt alati Monacos toimuvate võidusõitude ajal oma kohtadel. **Mis on see autospordis haruldane amet?**

27. Näete allpool pilti Omega SA Seamaster käekellast. Võite aga panna tähele, et välisküljel on sihverplaadi nr 10 suunas üks tehniline lahendus, mida kõikidel kelladel ei näe. Tegemist on väikese manuaalse klapi, mille eesmärk on sisemise ja välise rõhu tasakaalustamine, vältimaks kahjustusi. Võite mõelda, et säärane asi on mõttetu, kuna tavakasutuses on rõhuerinevus madal. Nii see tegelikult ka on. Seade oli algselt mõeldud ühele väga spetsiaalsele inimeste grupile, et kellast väljutada ühe kindla tegevuse jooksul sinna kogunevat heeliumit. **Kes on see grupp?**

28. Carl Maxie Brashear sündis aastal 1931 Tonieville´is USA-s. Juba noores eas oli mehel kindel eesmärk, kuhu tahtis jõuda. Olles Aafrika-Ameerika päritolu, ei olnud tee sinna aga lihtne. Oma haridusteedkonnal ja treeningul sõjaväes olid sagedased rassistlikud tapmisähvardused ja vägivald. Sellest olenemata lõpetas ta 1954. aastal treeningu ja astus aktiivteenistusse. 1966. aasta märtsis tabas Brasheari aga järjekordne ebaõnn. Päästes kaasvõitlejat rasketehnika purunemisel ohust, sai ta vasak jalg väga tugevalt vigastada ja hiljem see amputeeriti. Oma hilisemates memuaarides on mees kirjutanud järgmised sõnad: „Ei ole patt saada pikali löödud, kuid on patt maha lebama jääda. Mina kellelgi oma unistust ära varastada ei lase.“ (tõlgitud inglise keelest). Seda mentaliteeti südames hoides jätkus trenn jalaproteesiga ja juba 1968 sai mees esimese inimesena Ameerika sõjaväe ajaloos tagasi oma ala kvalifikatsioonisertifikaadi ning läks taas teenima aktiivteenistusse. Aastal 2000 vändati kõnealuse eluloost ka film „Men of Honour“. **Mis oli see unistuste sertifitseeritud väerühma ülesanne, millele C. M. Brashear oma elu pühendas?**

29. Eesti merevägi on üks oluline osa meie riigi kaitseväest, mis jaguneb omakorda veel aladivisjonideks. Üks neist on miinisõja ehk miinilaevade divisjon, millesse kuulub neli EMV alust: Sakala, Ugandi, Admiral Cowan ja Wambola. Lisaks kuulub sinna veel üks eriväljaõppega grupp, mis ei ole otseselt seotud ühegi kindla laevaga. Eesti kaitseväes on selle grupi ülesanne peamiselt miinide või muude veealuste lõhkelaengute kahjutuks tegemine. Tänapäeval on sama tüüpi klassifikatsioon esindatud juba enam kui 50 riigi sõjalistes jõududes ning seda kasutatakse ümber maailma nii luure- ja päästeoperatsioonideks kui ka otseseks strateegiliseks ründetegevuseks. **Mis grupiga on tegemist?**

30. Kõlab üks ansambli Apelsin laul. **Mis on laulu pealkiri?**

VASTUSED:

1. Uus-Meremaa
2. Kofeiin (leidub kohvis, kakaos, šokolaadis, jms)
3. Jõulusaar
4. Steve Harwell
5. Thomas Shelby
6. 1988
7. xQc
8. NUTS!
9. Kombucha
10. F1
11. Riivlök ehk En Passant
12. Sri Lanka
13. Donald Trump
14. Tootsie rolls (iirised)
15. Liibüa
16. Red Bull
17. Mihkel Raud
18. Freddie Mercury
19. Prantsusmaa
20. Lennukid
21. Jeremy Clarkson
22. Saksofoni
23. Tugevuselt neljandas
24. Ding Liren
25. Okaspendel
26. Tuuker
27. Tuukrid
28. Tuuker
29. Tuukrigrupp
30. Tuukrilaul
31. Lisaküsimus, mitu tähemärki kasutati nende küsimuste tegemise jaoks? (14840)